

SZÓSZÓLÓ

Szükségünk van egymásra!

A TUDOMÁNYOS ÉS INNOVÁCIÓS DOLGOZÓK SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA

www.tudosz.hu

(Lectori salutem)

Üdvözet az Olvasónak,

az évfordulókban és reményekben bővelkedő 2003. év első Hírlevelében. A csendes karácsonyt és a harsány újévet követő havas, ködös január szinte csábít a visszapillantásra és előretekintésre. Honnan jöttünk, mit értünk el, merre tartunk, mire kell törekednünk.

Először az évfordulókról: Az idén lesz 15 éves a TUDOSZ. A két éves évfordulón a kérdésre "Mi a TUDOSZ?" az alábbi választ adtam: „A tudományos dolgozók szakszervezete. Nem párt, nem szakmai szövetség, nem kamara, CSAK szakszervezet. Ez persze önkorlátozás, de inkább vállaltunk kevesebbet a teljesíthetőség reményében, mint hogy ide nekem az oroszlánt is hozzáállással széles körű, jól dokumentált és hirdett látszattervekenységet végezzünk, mert nem hiszünk a kiválasztott kevesek élcsapatjellegű szakszervezetében. Az igazi szakszervezeteket az elmúlt két évszázadban mindig olyan „egyszerű” munkavállalók hozták létre, akik rájöttek, hogy sokadmagukkal többet érhetnek el, mint egyedül. Ilyen egyszerű ez – csak csinálni kell. (SZÓSZÓLÓ, 1990)”

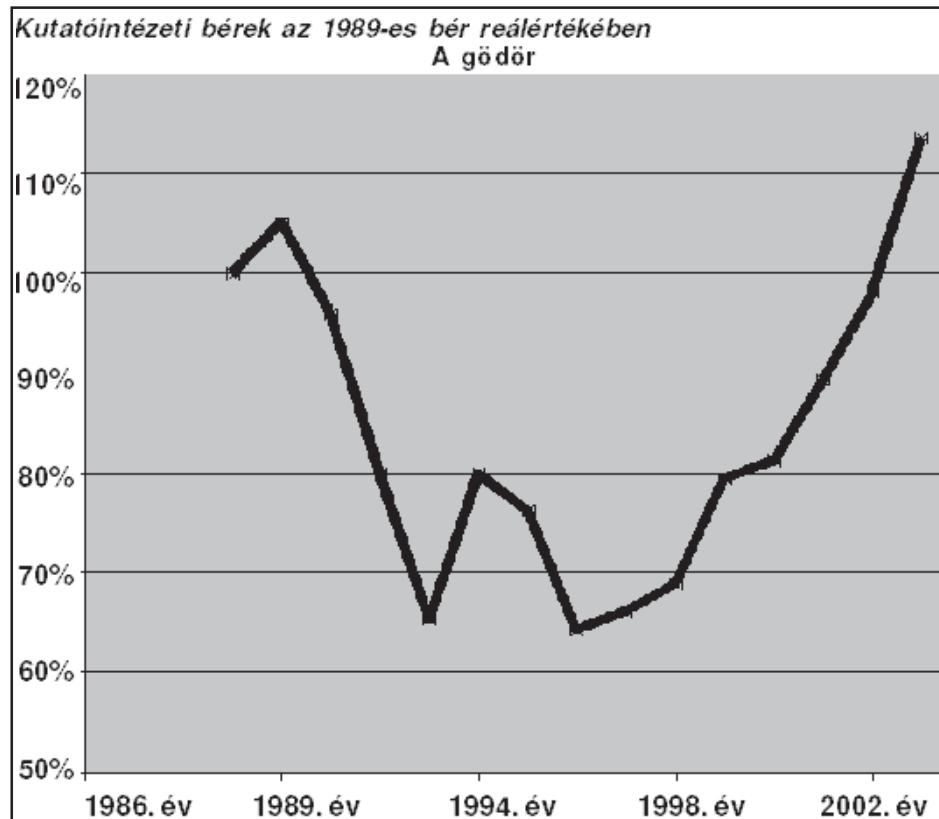
Az idén lép 5. évfolyamába a HÍRLEVÉL, melynek első számában így indokoltam annak szükségességét:

„Túl vagyunk ugyan a költségvetés megszorításain, egy konszolidációs lépés megrázkodtatásain, de balgaság lenne azt hinni, hogy nyugodtabb idők jönnek. Új, felgyorsult, céltudatos kormányzati stílus, radikális rapidintézkedések alakítják sorsunkat. Ha bele akarunk szólni saját sorsunk alakításába, először is információra van szükségünk. Gyors, hiteles, részletes információra. A közelmúlt bizonyította: a botrányoktól és ellenbotrányoktól harsogó tömegkommunikáció nem képes olyan „aproságok” idejekorán való tudatosítására, mint a közalkalmazotti bértábla százerek húsába vágó befagyasztása. Hogyan várható el akkor tőle a olyan, „mindössze” ezeket érintő kérdés feszegetése, mint a kutatóintézeti jövedelmek fokozódó leszakadása még a felsőoktatási jövedelmektől is? Az országos médiát ez nem érdekli – saját újságunk a SZÓSZÓLÓ pedig havilap. Mire megjelenik, a hírek már az ellenkezője se (biztos hogy) igaz. (TUDOSZ NEWS 1999/1)”

Ezek nagy részét bizony akár tegnap is írhattam volna.

Megállt az idő? Szó sincs róla. Mindössze a problémák, amelyeket gyorsan megoldhatónak gondoltunk, tartósabbnak bizonyultak a vártnál. Másrészt pedig kiderült, hogy a TUDOSZ kiálta az idő próbáját, – alapelveinket ma is büszkén vállalhatjuk, módszereink pedig váltatlanul használhatók. Semmit sem értünk el? Szó sincs róla. Beleolvasva az idézetekbe, olyan gondokat láthatunk, amelyek legalább is momentán túl vagyunk. Például:

Hosszas mélyrepülés után az idén haladja meg a kutatóintézeti dolgozók reálbére az 1989-es szintet, vagyis „kint vagyunk a gödörből”. 1994 óta lóg a falamon a kutatóintézeti átlagbér alakulását mutató grafikon. Fő tanulsága: nem fordulhat még egyszer elő, hogy két év alatt (miközben a közalkalmazotti átlagbér 15%-ot növekedik) a kutatóintézeti 45-50%-os veszteség érje. 1993 volt az év, mikor szégyenszemre az országos bérátlag meghaladta a kutatóintézeti átlagot.

A sokk utáni első sikerünk a közalkalmazotti bértáblázat (MDF) számunkra kedvező bevezetése volt (gondoljunk a pótlékokra). A Bokros-csomag után pedig szívós módszerességgel láttunk hozzá előbb a felsőoktatási bérelőny (FIDESZ), majd a közalkalmazotti bérhátrány (MSZP) ledolgozásához. A tisztelt olvasó megkapta a TUDOSZ bérstratégiáját (1999/44), amitől nem elválaszthatóan a minősített kutatók bére 3 év alatt megduplázódott, a nem kutatók bére pedig odáig nőtt, hogy nem kell „álkutatóvá” válnia, ha keresni akar a diplomás.

Hogyan tovább? 13 éve a kérdés így szólt: Lesz-e TUDOSZ újabb két év múlva?

A válasz pedig ma se lehet más. „Ez alapvetően a tisztelt olvasón és sok társán, kutatóintézeti dolgozókon, rajtunk múlik. Ha az alapszervezetek helyt tudnak állni, becsülettel tudnak harcolni a nem túl rózsásnak tűnő jövőben, ha a dolgozók bíznak abban, hogy egy általuk irányított szakszervezet értük dolgozik, és segítik is azt, akkor lesz. Ha viszont a kilátástalanság, a szolidaritás hiánya, a széthúzás vesz erőt rajtunk, akkor hiába a legszébb alapszabály. A bűnbakkeresés ősi módszer, rombolni pedig mindig könnyebb, mint építeni. Egymásnak tartozunk felelősséggel szakszervezeti mozgalmunkért, nehogy akkor maradjunk szétforgácsolva védelem nélkül, amikor a legnagyobb szükségünk volna rá. Visszontlátásra, kedves olvasó! Találkozunk a TUDOSZ-ban. Tóth Attila szöveg” (SZÓSZÓLÓ, 1990.)

Tóth Attila

PRO VITA

A PRO VITA Alapítvány immár 13 éve támogatja kollégáink árván, félárván maradt gyermekeit az érettségi megszerzéséig.

Az alapítvány a szakszervezeti tagok tagdíjából, és a kapott 1%-os felajánlásokból küldi évente kétszer a gyerekek nevére a pénzt. A működési feltételeket a TUDOSZ biztosítja. Ez évben 12 támogatottja van az alapítványnak.

Amennyiben egyetért az alapítvány céljaival, kérjük, az adóbevallásnál ajánlja az 1%-át a PRO VITA Alapítványnak.

A számlaszámunk: 19020714-1-41

A rendelkező nyilatkozat a PRO VITA névvel és számmal kitöltve a

www.tudosz.hu/nyilatkozat.html címről letölthető.

Köszönettel: az alapítvány kuratóriuma

Az Értelmiségi Szakszervezeti Tömörülés állásfoglalása

Támogatják az Európai Unió csatlakozást

Az Értelmiségi Szakszervezeti Tömörülés (ÉSZT) Magyarország Európai Unióhoz történő csatlakozását támogatja, és azt történelmileg meghatározó lépésnek, sorskérdésnek tekinti. A csatlakozás alapvető feltétele, hogy az a lakosság többségének akaratából történjen, ezért fontosnak tartja, és mindnyájunk közös felelősségének tekinti, hogy a szavazati joggal rendelkező állampolgárok minél nagyobb számban vegyenek részt, és szavazzanak igennel a népszavazáson. Ez csak akkor lehetséges, ha azon a szavazópolgárok a szükséges információk birtokában vehetnek részt. Az, hogy a lakosság megkaphassa ezt a szükséges, mindent átfogó, korrekten tájékoztatást, elsődlegesen a kormány feladata, de igényli minden politikai és társadalmi erő őszinte támogatását is.

Az Értelmiségi Szakszervezeti Tömörülés és tagszervezetei aktívan részt vállalnak a népszavazást megelőző felvilágosító munkában, és az azt követő, a csatlakozást előkészítő szakasz teendőiből is. A csatlakozást elősegítő programja keretében folytatja felvilágosító munkáját tagsága és szimpátiázásai körében. Hazai és nemzetközi részvétellel szervezett rendezvényein tekinti át az érdekvédelmi területét érintő várható kihívásokat, elvárásokat, a csatlakozás előnyeit és hátrányait az értelmiségi munkahelyek, az értelmiségi munkavállalók szemszögéből.

Az Értelmiségi Szakszervezeti Tömörülés felkéri szakszervezeti tagjait, az értelmiségi munkahelyek, a közszféra munkavállalóit, hogy lehetőségeik szerint vegyenek részt a népszavazás sikere érdekében folytatott munkában, a csatlakozást előkészítő feladatok eredményes teljesítésében.

Az Értelmiségi Szakszervezeti Tömörülés egyetért a Szakszervezetek Együttműködési Fóruma által megfogalmazottakkal, miszerint:

„Olyan Európa építését tartjuk fontosnak, amelyben általánosan érvényre jutnak az emberi és szociális jogok, amely a gazdaság teremtette javakat arra fordítja, hogy esélyt teremtsen minden ember számára a tisztességes munkára, a tisztességes bérezésre, az egészségesebb környezetre, a kulturális értékek felkarolására, a közszolgáltatások mindenki számára elérhető biztosítására, egy szóval az emberi életminőség javítására.”

Az ÉSZT elnöksége, Budapest, 2003. február 25.

Bérhelyzetünk: kijutunk a gödörből?

Minden szakszervezetnek, így a TUDOSZ-nak is alapszabályban rögzített, valamennyi tagjától elvárt kötelessége a munkavállalók élet- és munkakörülményeinek állandó nyomon követése, azok folyamatos javítása.

Ennek megfelelően hol kisebb, hol nagyobb hangerővel jajongunk, a statisztikai számok ismeretében. Meggyőződésünk, és tapasztalatunk, hogy eredményt kizárólag a szigorú tényekre alapozva érhetünk el. A tényekre alapozott érvelések révén vált valóra az oktatási-kutatói bérekvivalencia is, a majd négyéves csapatmunka eredményeként. Hiszünk, hogy hasonló feladat előtt állunk most is, az elmúlt évek béradatainak elemzése alapján.

A kutatóintézeti dolgozók bére az elmúlt 12 év során három alkalommal emelkedett jelentős mértékben. 1994-ben, a közalkalmazotti bértábla bevezetésekor (50%), 1999-ben, az oktatói-kutatói bérekvivalencia megteremtésekor (32%) és 2002-ben, amikor a közalkalmazotti béreket ismét a minimálbérhez viszonyítva állapítják meg.

Mindezen igen jelentős mértékű béremelések ellenére a

kutatóintézeti dolgozók (bruttó) átlagbére reálértékben csupán 2003-ban fogja elérni az 1989-es átlagbér reálértékét. Ha ezt el-érjük, akkor mondhatjuk, hogy kint vagyunk a gödörből. Ez viszont még nagyon kevés. Nem elégedhetünk meg azzal, hogy bérarányainkat tekintve ott vagyunk, ahol 1989-ben voltunk. (Aki a számításaink helyességéről meg kíván győződni, közzöljük a KSH által közzétett inflációs értékeket, és a rendelkezésünkre álló bérátlagokat.)

Az oldalon lévő grafikonon látható, hogyan változott az MTA kutatóintézeteinek bérátlaga, az 1989-es évhez viszonyítva. A 2002. és 2003. évi bérátlagok természetesen csak becslés adatok, a pontos 2002-es adatokat a következő számban tudjuk közzétenni.

A címlap ábráját nézve több dolgot állapíthatunk meg:

(Folytatás a 6. oldalon)

TUDOSZ NEWS * TUDOSZ VILÁG

TITKÁRI TÁJÉKOZTATÓ

RÉVÉSZ MÁRTA ROVATA

*Kockázatértékesítési kötelezettség
a munkavállalók biztonsága érdekében*

Új feladat a munkahelyeken: tervkészítés a munkahelyi kockázatok csökkentésére

A munkavédelmi törvény 2001. évi módosítása előírja, hogy a munkáltatóknak 2002. december 31-ig kockázatértékelést kell készíteni.

Az 1993. évi XCIII. törvény 54. § szerint

„(2) A munkáltató köteles minőségileg, illetve szükség esetén mennyiségileg értékelni a munkavállalók egészségét és biztonságát veszélyeztető kockázatokat, különös tekintettel az alkalmazott munkaeszközökre, veszélyes anyagokra és készítményekre, a munkavállalókat érő terhelésekre, valamint a munkahelyek kialakítására. Az értékelés alapján olyan megelőző intézkedéseket szükséges hozni, amelyek biztosítják a munkakörülmények javulását, beépülnek a munkáltató valamennyi irányítási szintjén végzett tevékenységbe.”

A munkahelyi kockázatok csökkentésére készített intézkedési tervek és javaslatok

megvalósítása során az alábbi követelményeknek kell teljesülniük (Mvt. 54. § (1)):

- a veszélyek elkerülése,
- a nem elkerülhető veszélyek értékelése,
- a veszélyek keletkezési helyükön történő leküzdése,
- az emberi tényező figyelembevétele a munkahely kialakításánál, a munkaeszközök és a munkafolyamatok megválasztásánál, különös tekintettel az egyhangú vagy kötött ütemű munkavégzés időtartamának mérséklésére, illetve káros hatásának csökkentésére, a munkaidő beosztására,
- a műszaki fejlődés eredményeinek alkalmazása,
- a veszélyes helyzetesítés veszélytelennel vagy kevésbé veszélyessé,
- az egységes és átfogó megelőzési stratégia kialakítá-

sa, amely kiterjed a munkafolyamatra, a technológiára, a munkavégzésre, a munkafeltételekre, a szociális kapcsolatokra és a munkakörnyezeti tényezők hatására,

h) a kollektív műszaki védelem elsőbbsége az egyéni védelemhez képest.

i) a munkavállalók megfelelő utasításokkal történő el látása.

A kockázatértékelés követelményét a munkavédelemről szóló törvény (Mvt.) 1997-es módosításakor vezették be, a kockázatértékelés elkészítésének 2002. december 31-i határidejét pedig a 2001. évi módosítás írja elő.

(Segítségnyújtást a munkahelyen az Országos Munkabiztonsági és Munkaügyi Főfelügyelőség útmutatója, amely a Szociális és Munkavédelmi Közlöny 2002. 1. számában jelent meg.)

A törvény felhatalmazza az Országos Munkabiztonsági és Munkaügyi Főfelügyelőséget, hogy a munkáltatóktól bekérje a kockázatértékelések eredményeit rögzítő dokumentációkat, és azok hiánya esetén a munkáltatókkal szemben eljárást kezdeményezzenek.

KÖZTÁJÉKOZTATÓ

Közigazgatási államtitkár

Tel.: 473-7771
Fax: 473-7771
E-mail: tudosz@interware.hu

Tudományos és Innovációs Dolgozók Szakszervezete
dr. Révész Márta titkár

Budapesti

Tisztelt Asszonyom!

Hivatkozással 2003. január 9-én kelt levelére, álláspontunkról az alábbiakban tájékoztatom.

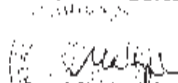
A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény feladatokban való végrehajtása tárgyában kiadott 33/2000. (XII.26.) OM rendelet 2. melléklete B) pont utolsó bekezdése kimondja, hogy „A technikus, laboráns munkakörben a besorolás szempontjából felsőbbfokú szakképesítéssel egyenértékűnek kell tekinteni annak a közalkalmazottnak a képesítését, aki ipari, mezőgazdasági vagy egyéb technikumokban szerzett oklevelét, és legalább tíz évig szakképesítésének megfelelő területen dolgozott.”

Álláspontunk szerint a fenti rendelkezés alapján a technikus, laboráns munkakörben foglalkoztatott és technikum végzettséggel, valamint tíz év szakmai gyakorlattal rendelkező közalkalmazottak a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény 61. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott „E” fizetési osztályba sorolandók, mivel végzettségüket a rendelet alapján az „E” fizetési osztályra előírt felsőbbfokú szakképesítésként kell figyelembe venni.

Pel hívom szíves figyelmét azonban arra, hogy az Akadémiai Kutatóhelyek Tanácsa (AKT) 60/1992. (XI.17.) AB határozatában kifejtette, hogy a minisztériumi és egyéb központi állami szervekben alkalmazott jogi iránymutatás tartalmazó leírások, körlevelek, útmutatások, állásfoglalások és egyéb információs jogtervezések kiadása és az azokkal történő irányítás gyakorlata alkotmányellenes, ezért ahhoz semmiféle joghatás nem fűződik és arra bíróság vagy más hatóság előtt hivatkozni nem lehet.

Budapest, 2003. február 11.

Üdvözlettel:

Mátyásné dr. Patócs Andrea
Főosztályvezető

Főosztályvezető

Telefonszámaink:

**közvetlen + fax és
üzenetrögzítő:**

279 - 6071

**központi
telefonszám:**

**279-60-00
68-20 es 68-21-es
mellék**

tudosz@interware.hu

SZÓSZÓLÓ

A Tudományos
És Innovációs Dolgozók
Szakszervezetének lapja
Felelős szerkesztő:
dr. Dura László
Tel., fax: 338-4059
A Szószóló szerkesztőségi
tanácsadó testületének elnöke:
dr. Pomogáts Béla
Kiadja: a TUDOSZ
Felelős kiadó:
dr. Révész Márta
Nyomás: Szikra Lapnyomda Rt.
Budapest
Felelős vezető:
Sívó Imre vezérigazgató
ISSN 0239-0035

Az Akadémiai Kutatóhelyek Tanácsa 2003. január 27-i ülésének (AKT 1/2003.) állásfoglalásai

Napirend:

1. Javaslat a 2003. évi beruházási keretek elosztására.
2. Tájékoztatás az MTA és a kormány közötti megállapodásból adódó feladatokról.
3. Az AKT 2003. I. félévi munkaprogramja
4. Egyebek.

AKT 1/1/2003. (I. 27.) állásfoglalás:

Az írásos előterjesztés alapján az AKT egyhangúan elfogadta a 2003. évi beruházási keret felosztását az alábbiak szerint:

	2003. évi összes	2002-ben kiadva	2003-ban kiadható
Élettudományok 30%	273 M Ft	157 M Ft	116 M Ft
Matematika és Természet- tudományok 57%	519 M Ft	278 M Ft	241 M Ft
Társadalom- tudományok 13%	118 M Ft	65 M Ft	53 M Ft
Összesen	910 M Ft	500 M Ft	410 M Ft

AKT 2/1/2003. (I. 27.) állásfoglalás:

Króó Norbert főtitkár röviden beszámolt az Akadémia és a kormány közötti megállapodás helyzetéről, amelynek kormányzati szándékát a miniszterelnök úr a közgyűlés alkalmával bejelentette. Eszerint a MeH költségvetésében szerepel a 300 M Ft összeg, az aláírásra a közeli napokban sor kerülhet, az Akadémia titkárságán megtörtént a szerződés előkészítése hét témakör kiválasztásával.

Az AKT a tájékoztatást az Akadémia és a kormány közötti készülő megállapodásról tudomásul vette.

AKT 3/1/2003. (I. 27.) állásfoglalás:

Az AKT I. félévi munkatervére vonatkozó írásbeli előterjesztést a két kiegészítő javaslat figyelembevételével a testület jóváhagyta.

AKT 4/1/2003. (I. 27.) állásfoglalás:

Az „Egyebek” napirendi pont keretében az AKT elnöke – tájékoztatott az igazgatói pályázatok lebonyolításáról, és felvetette a megreformálására vonatkozó gondolatot, amellyel a testületnek később foglalkoznia kell.

– beszámolt a támogatott kutatóhelyekre fordított összeg felhasználásáról saját hatáskörében meghozott döntéséről. Javasolta, hogy az AKT járuljon hozzá egy újabb pályázat elfogadásához, amelyet támogatott a hálózati tanács is.

Az AKT elfogadta, hogy Préda István pályázata a többlet terhére támogatást kapjon.

E téma tárgyalása során az AKT annak szigorúbb érvényesítését igényelte, hogy a támogatott kutatócsoportok publikációiknál tüntessék fel, hogy akadémiai kutatócsoport termékéről van szó. Ennek érdekében a támogatott kutatóhelyek irodája a szükséges lépéseket már megtette.

**Az AKT-ülés emlékeztetője alapján összeállította:
Benkó György**

BÉRÁTLAGOK

Év	Infláció %	Minimál- bér	Országos	Közalkal- mazott	MTA
1989	17,2	3 658	10 571	10 554	16 204
1990	28,9	5 017	13 446	13 494	19 952
1991	35	6 700	17 934	19 768	23 519
1992	23	8 000	22 294	23 738	
1993	22,5	8 917	27 173	27 134	26 545
1994	18,8	10 375	33 938	34 069	39 817
1995	28,2	12 200	39 854	38 381	45 100
1996	23,6	14 500	47 491	43 581	48 709
1997	18,3	17 000	58 259	53 706	61 926
1998	14,3	19 500	67 764	63 820	76 320
1999	10	22 500	77 187	76 767	100 683
2000	9,8	25 000	87 645	86 210	113 312
2001	9,2	40 000	103 588	94 213	136 740
2002	5,3	50 000	122 453	136 891	170 000 (?)

Forrás: KSH (az országos adatok esetében)

**Ingyenes adótanácsadást és jogsegélyszolgálatot tart
a TUDOSZ-irodában (XIII., Victor Hugo u. 18-22., fsz. 17.)
minden szerdán 16 és 19 óra között
dr. Komjáthy Miklós**

Küti László
Tovább

Tudósítás

Nem gondoltam volna, Kedves Olvasóim, hogy ilyen hosszú idő telik el, hogy tudósíthassak az év eleji OMT- (Országos Munkaügyi Tanács) ülésekről, de sajnos szakmai munkám meglehetősen leterhelt, s ez némiképp hátráltatott abban, hogy e beszámolót megírhasam.

Alig kezdődött el az új esztendő, amikor január 4-én már össze is ült az OMT 2002. évi első plenáris ülése. A napirenden csak egyetlenegy téma szerepelt, az ún. státustörvény, illetve hivatalosan: „A külföldiek magyarországi foglalkoztatásával kapcsolatos jogszabályok változtatásával összefüggő kérdések megvitatása”.

Példátlan kormányzati felvonnulással kezdődött a plenáris ülés. Ugyanis, míg ez ideig az OMT-n még nem találkozhatunk élő miniszterrel (kivéve egy alkalommal, amikor a miniszterelnök jelent meg személyesen), most kettő is ott volt, a gazdasági és a külügyi. Sőt az előbbi egyenest a kormányzati oldal szóvivőit is ellátta.

Tiltakozás

A szokatlan helyzetre a szociális partnerek is szokatlanul készültek. Oldalunk két szóvivőt nevezett meg (a Munkástanácsok elnökét, mint soros elnököt, és az Autonómok elnökét), míg a munkáltatók egyet sem, a koordinátori tiszteletet a soros elnökük látta el, és mint jelezték, mindnyájan szólni kívántak az ügyben.

Rendkívüli helyzet ide, rendkívüli helyzet oda, a szokásainktól nem térünk el, és ezt az ülést is napirend előtti hozzászólással kezdtük. Gaskó István, a Liga elnöke konföderációja nevében tiltakozott a légiirányítók sztrájkjával kapcsolatos törvénytelen ségek miatt. Elmondása szerint fegyveres őrökkel fenyegették az alkalmazottakat. Igaz, ami igaz, ez még egy repülőtéren is megengedhetetlen.

Hozzászólására a kormányzati oldal elnöke nem reagált, és a munkáltatói oldal sem. Gaskó még megjegyezte: „érdekes, hogy egy költségvetési intézménynél a kormányban nincs lehetősége a törvénytelen ség megszüntetésére”, majd tovább léptünk.

A hivatalos témát a kormányoldal részéről a külügyminiszter vezette föl, aki első alkalommal vett részt a tanács munkájában (ha jól emlékszem, 1990 óta ő volt az első külügyminiszter ebben a körben), és megtiszteltetésnek nevezte ezt a lehetőséget. Csak azt nem tudom, miért nem tehetette ezt korábban, hiszen integrációs témákat korábban is tárgyaltunk, és akkor jót tett volna a jelenléte.

Bevezetésként ismertette az adott helyzetet, ismerint 2001. december 23-án aláírták a román–magyar egyetértési nyilatkozatot (Orbán–Nastase pakum), ami, mint említette, egy szándéknyilatkozat, majd részletesen ismertette a törvényt. A továbbiakban elmondta, hogy rendelkezünk azokkal az eszközökkel, amelyekkel a befogadóképességet keretek között

tudjuk tartani. Azért megjegyeztem, hogy vannak kétségei a feketemunka fehéritésével kapcsolatban.

Ezek után a gazdasági miniszter ragadta magához a szót, kijelentve, hogy sikeres és jó évet zártunk, „döntően azért, mert jó működöttünk együtt” (szavait a munkavállalói oldalról enyhe kacaj kísérte). A külügyminiszter úr mindent elmondott, a tájékoztatójában minden benne van, folytatta, majd elmagyarázta: hogyan tud egy külföldi munkát vállalni Magyarországon. Igazát statisztikai adatokkal is megkísérelte alátámasztani. Végül javasolta, hogy január végéig közösen készítsük el azt a GM rendeletet, ami szabályozná a kérdést. Közölte, hogy a tervezetet átadják, majd kijelentette: véleménye szerint a szabályok karban fogják tartani a három hónapos időnyellegű munkát.

Ezek után, nálunk lévén a szó, először az egyik szóvivőnk szól. Hasznosnak és jónak ítélte az ülést, amellyel csak két probléma van. Az egyik, hogy mi kezdeményeztük az összehívását, a másik pedig, hogy jóval az események után vagyunk. Nem kérték ki előzetesen a véleményünket a törvénytervezetről. A fordulópontot mégis a december 23-i egyezmény jelentette. Az egységes szakszervezeti álláspontot ismertette, miszerint számunkra elemi érdek a munkaerőpiac biztonságának fenntartása, különösen, hogy a csatlakozási tárgyalások során a szabad munkaerő-vándorlás lehetősége meghiúsult. Ugyanakkor gond, hogy megnyílt a keleti munkaerőpiac. Megismételte: továbbra is nehezményezzük, hogy csak kérszűnkre került tárgyalásra e téma. A jövőben igényeljük, hangsúlyozta, hogy időben kapjuk meg a tárgyalási anyagokat. Megelőlegezve az ülés végkimenetelét, megjegyezte: ma nem lesz megállapodás, de üdvözöljük a későbbi részletes vita lehetőségét.

Partnerként kezelni

Másik szóvivőnk úgyszintén az oldal nevében megjegyezte: örömmel látja – miután megesezt a baj – a kormány elég jelentős szinten képviselteti magát. Tiltakozás az oldal első szava folytatta, véleményünk szerint ugyanis a magyar munkaerőpiaci helyzetet érinti a megállapodás, és azzal nem lehet kísérletezni. A külügyminiszter úrhoz hasonlóan mi sem értjük a mai napirendet. Kérdés, hogy a kormánynak az e a szándéka, hogy végre partnerként kezeli a munkavállalókat. Oldalunk tiltakozik minden olyan lépés ellen, amely lerontja a magyar munkavállalók hazai vagy külföldi munkavállalási esélyeit és rontja az uniós bérekhez való felzárkózást, mondta. Mondandóját a kapott

tárgyalási anyagokból vett idézetekkel támasztotta alá. Ezek után megemlítette, hogy nem tudunk egyetérteni a hétéves moratóriummal (ami az Uniós csatlakozás során nehezené a magyar munkavállalók szabad mozgását), és azzal, hogy egyik oldalról (Nyugat felé) korlátozzuk a magyar munkavállalókat, a másik oldal (Romániai felé) pedig nyitunk.

A mai összejevetel nem pótolja az eddigi elmaradt tárgyalásokat, mondta. Hangsúlyozva, hogy a magyar munkavállalók képviselőit eddig nem kérdezték meg e témában. Majd megismételte a kérdést: hajlandó-e a kormány minket a jövőben partnerként kezelni.

Ezek után a munkáltatók szövegét: Az OMT nem politikai döntéseket hoz, nem politikai indíttatású, ezért politikamentesek lesznek.

Ha az egyetértési nyilatkozat szándéknyilatkozat, minden rendben van. (De a tények nem ezt igazolják.)

A megállapodás tartalmára akkor már nincs ráhatásunk, amikor a végrehajtási kérdésekről is készülték anyagok. Pedig ez az OMT hatáskörébe tartozik.

Mi lesz a többi szomszédos országgal? Van-e rá (az egyetértési nyilatkozatra) igény? Ha igen, ezt tárgyaljuk-e?

A belső jogharmonizáció hogy fog alakulni?

Ha nincs december 23-a, mi kor ülünk össze e kérdésekről tárgyalni?

A külügyminiszter megköszönte a felvetéseket, majd kijelentette: jogos igénynek tartja, hogy a végrehajtási jogszabályokat itt egyeztessük. Véleménye szerint a megállapodást is lehet e körben egyeztetni, de külön a jogszabályoktól. Megjegyezte, hogy különbség van a munkaerő szabad vándorlása és a háromhavi ideiglenes munka között, hogy Nyugat felé a kapcsolat kölcsönös, és hogy Magyarország befogadóképessége változatlan. Arról is szólt, hogy Szlovákiával még tárgyalnak.

Vele ellentétben a gazdasági miniszter csak egy dologról kívánt szólni. Közölte, hogy elfogadják azt a javaslatot, miszerint a három dokumentumot egyeztessük és az végül közös vélemény alapján álljon össze. A statisztikára is egyeztetést javasolt, és ezért kérte a szociális partnereket, hogy fogalmazzák meg: milyen méréseket igényelnek a statisztikai rendszerben.

Oldalelnökünk szerint az ígéretek biztatóak, a megoldás keresése során fogunk olyan javaslatokat tenni, amelyek látszólag nem lesznek összefüggésbe a státustörvénnyel, de a valóságban mégiscsak összefüggnek vele. Majd visszakérdezett, hogy milyen menetetrendet képzelt el a kormány a dokumentumok egyeztetésére.

Nem értem, hogyan járulhat hozzá a jogszabály a feketepiac fehéritéséhez, hangzott el ezek után oldalunkról a kétely, hiszen éppen a feketepiac kibővítéséhez vezethet. Gond, hogy a kedvezmény nem viszonyossági alapon került kialakításra.

Másik szóvivőnk megköszönte a vitában képviselt és megütött hangnemet. Örömet fejezte ki, hogy nem téma körüli politikai vita. Szerinte a gond Magyarországgal, mint befogadóországgal van. A szezonális munka befejeztével nem biztos, hogy hazamenni a „külföldiek”, és mi lesz az itt lévő „nem mérhető” résszel, folytatta, hosszasan kifejtve véleményét.

Utána a munkáltatók szóvivője köszönte meg az eddig kapott válaszokat, és kijelentette: ezzel az értekezlettel a politika szintjéről leléptünk a szakma szintjére. Ugyanakkor megjegyezte, hogy fölített kérdéseikre még nem kaptak választ, amit azért még kér.

Őt követően még két rövid hozzászólás hangzott el az oldalról, majd a MeH érdekegyeztetésért felelős politikai államtitkára, a kormányzati oldal elnöke egy perc szünetet két, hogy „ütemezve” tudjanak válaszolni.

A lélegzetnyi szünet elteltével a külügyminiszter válaszolt a kérdésekre. A megállapodást kölcsönösnek képzelt el, mondta, és megígérte, hogy másnap elküldik a szöveget, amelyre – az idő rövidsége miatt – gyors választ kért.

A politikai államtitkár úr még közbeszúrta: a kiküldött anyagot január 14-ig megkapjuk.

Az egyik szóvivőnk még javasolta, hogy a bizottsági lépcsőt se hagyjuk ki, de ezt a partnerek nem fogadták el.

Külföldiek hazánkban

Január 23-án aztán folytattuk a tárgyalást egyetlen napirendi ponttal: A külföldiek magyarországi foglalkoztatásának engedélyezéséről szóló rendelettervezet megvitatásával.

Miután napirend előtti hozzászólás nem volt, azonnal meghallgathattuk a gazdasági miniszter beszédét, amelyben megtudhattuk: konkrétan és ellenőrzött vállalkozásokon munkát. Ennek semmilyen ellenkező jele nincs. Ezért kéri, hogy ne az érzelmeink, hanem az eszünk irányítson minket. A viszonyítási alapként a kormány a korábbi évek betöltetlen álláshelyeit veszi, így annál kevesebb külföldi munkaerőt lehet alkalmazni, de többen nem.

Válaszként szóvivőink hosszan sorolták ellenérveiket, mert szerintük a kormány mindkét megállapodása (az uniós és a magyar–román) is rossz. Példaként hozták a feketemunkára: amennyiben egy magyar két német legális munkáját váltja ki, akkor hasonlóakra számíthatunk mi is. Javasolták, hogy duplázák meg a munkaügyi felügyelők számát, és emeljék fel a fizetésüket. Kössünk megállapodást, hogy hogyan kezeljük e dolgot.

Oldalunk ekkor már nem volt egységes állásponton e kérdésben, ugyanis a Munkástanácsok véleménye eltért a többiekétől, s ki is jelentették, hogy nem kívánnak további korlátokat szabni a munkáltatóknak.

A munkáltatók soros elnöke megjegyezte, hogy az előterjesztést két bizottság is tárgyalta. Kísérleti évnek nevezte a 2002-

öt, ezért egy alternatíva mellett kössünk ki, de a döntés gyors legyen, folytatta mondandóját. Szerintük a rendelettervezetben megfogalmazott elv elfogadható, de a kvótában nagyobb rugalmasságot tartanak a munkáltatók szükségesnek. Véleményük szerint a jogszabály adminisztratív béklyókkal akadályozza a munkaerőpiac spontán működését. Szerintük a feketepiac kérdéseit nem itt kell szabályozni.

A gazdasági miniszter (Matolcsy György) visszakérdezett az Autonómok képviselőjére: Mi a javaslat? Hány engedélyt adnak ki egyidejűleg Magyarországon?

Meg kell erősíteni az ellenőrzést, hangzott a válasz, majd kitért az együttdöntés felelősségére és fontosságára, valamint arra, hogy százalékos arányt kell megállapítani.

„Tapasztaltabb lettem, de bőlsebb nem” mondta a miniszter, és javasolta, hogy válasszuk szét az egymáshoz nem illő kérdéseket. Feketemunka a státustörvény előtt is volt, s nem itt várható a kifehéredése. Az intézményrendszerbeli javaslatokkal sem kell itt foglalkozni, ugyanis arra külön törvény van. Ezek után tételesen végigment a javaslatokon:

1. Magyarországon ma jelentős igény van a külföldiek foglalkoztatására. Legalább is ezt mutatják az üres helyek. Ezért mérnek minden álláshelyet külföldiekkel betölteni. A lényeg, hogy egy számnál maradjon. A 2001. évi számot nem vihetjük tovább.

2. Egyetértett ugyanakkor velünk abban, hogy a külföldiek bérezésénél a megyei kereseteket vegyék alapul.

3. Az ideiglenes munkával kapcsolatos kérdéseket a szezon lejártaival érdemes megvizsgálni.

4. A megyei munkaügyi tanácsokat vonjuk be a munkába, de ne kössük meg jobban a kezüket, mint amennyire érdemes. Ugyanakkor az a véleménye, hogy a számokat ne bontsuk le megyékre. Megjegyezte azt is, hogy a határ menti megyékben nincs probléma.

5. Egyértelmű, hogy a státustörvény nem veszélyezteti a magyar munkahelyeket.

Ezek után oldalunk szóvivője javaslatot tett a keretszámra, 60 000 fő. Érdeklünk, jelentette ki, hogy minél alacsonyabb legyen a felső plafon. Megjegyezte azt is, hogy a munkavállalókat zavarja, ha a külföldi munkaerő rontja az alkupozícióit.

A munkáltatóknak nem volt különösebb hozzáfűzni valójuk az elhangzottakhoz, de azt megjegyezték, hogy a mesterségesen alacsonyan tartott plafon nem konform a gazdaság fejlődésével. Szerintük az eddig bejelentett munkaerő-igényeknek nem volt tépje. Ha lesz, nőni fog a számuk, és folyamatos korrekcióra lesz szükség. Számukra a területi és a szakmai bontás is elfogadhatatlan. Egyébként is, a munkáltatók inkább magyarokat foglalkoztatnak, mert nem bíznak a külföldiekben. Megjegyezték azt is, hogy a német ta-

(Folytatás a 4. oldalon)

Haditudósítás

(Folytatás a 4. oldalról)

hívni a multinacionális vállalatok képviselőit is, mivel a GDP-ben való részesedésük igen jelentős.

Június 26-án aztán megtörtént a nagy esemény. A kormány kezdeményezésére, az érdekegyeztetés újraindításáról szóló kormányhatározatnak megfelelően összeült az Országos Érdekegyeztető Tanács alakuló ülése, amelynek már a napirendje is igen tiszteletre méltó volt:

1. Megállapodás az érdekegyeztetés megújításáról

Előterjesztő: Kiss Péter foglalkoztatási és munkaügyi miniszter

2. Konzultáció a 2003. év gazdaságpolitikai irányvonaláról

Előterjesztő: László Csaba pénzügyminiszter.

3. Tájékoztató az EU-integráció időszéri feladatairól

Előterjesztő: Kovács László külügyminiszter.

Az ülésen részt vett Medgyessy Péter miniszterelnök. Az ülés helyszíne az Országgyűlési Képviselők Irodaháza („fehér ház”) I. emeleti 3-as tárgyalóterme volt. Tehát nemcsak megújultunk, hanem vissza is térünk a régi „had-színterünkre”, ezzel a körülményekben is megadva a rangját az érdekegyeztetésnek.

Azért a körülmények már nem voltak teljesen a régiiek. Ugyanis a terem berendezése a régi, megszokott volt, s az ellátásra sem lehet panasz, bár most virsli helyett a rántott húsos zsömlé a sláger, a terembe már nem lehetett rágyújtani (egy pára), a tökéletes levegőcsere ellenére sem. Ez természetesen nem változtatott érdemben a tárgyalások menetén, csak a terem családias hangulata komorodott egy kissé el, viszont eltölthetett minket az a jó érzés, hogy nem mutatunk rossz példát.

Ott kellett lenni...

Az alakuló ülésen egyébként nagyon sokan voltak. PI. az MSZOSZ-tól szinte valamennyi ágazat képviselője eljött, és a sajtó is nagy létszámban képviseltette magát. Többek közt az összes tv-híradó is úgy érezte, hogy jelen kell lennie az ülésen. Az asztal körül pedig, mind nálunk, mind a munkáltatói oldalon az elnökök ültek. Ők is úgy érezték, hogy most itt kell lenniük.

A tárgyalást Kiss Péter munkaügyi miniszter kezdte meg. Az előterjesztő valójában a három oldal – mondta. A kormány a megalakulásakor döntött az érdekegyeztetés megújításának a kezdeményezéséről, és egy találkozó sorozaton alakult ki a mai javaslat, folytatta. Fontos, hogy a munka világán túl a befoglaló gazdasági és szociális környezetre is kiterjed, komoly érdekegyeztetés legyen, ahol kiterjesztjük a résztvevők körét. Megerősítjük az ágazatok szerepét. Az ágazati paritásos

bizottságok az európai gyakorlatnak megfelelően alakulnak. Támogatjuk az integrációs folyamatot. Az érdekegyeztetés munkájának a folyamata egy dinamikus folyamat, amely a csatlakozásra kerülést is segíti.

Az elhangzott rövid beszéd után megkezdődött az aláírási ceremónia, amikor is az asztalnál ülők aláírták az OÉT alapító okiratát.

Párbeszéd kell

Utána miniszterelnök szólt arról, hogy természetesnek tekintik az OÉT megalakulását, mert a nagy események előtt szükség van az egyeztetésre. Talán ezer évvel ezelőtt volt hasonló helyzetben az ország, mondta az uniós csatlakozásra utalva, s a várható hatásokat könnyebben lehet kezelni, ha aktív érdekegyeztetésük van. A kormány számára nem üres koreográfia az érdekegyeztetés, hanem a kormány stílusából adódik. Megalapozott, helytálló, időálló jogszabályokat akarunk, amelyek vitában alakulnak ki. Ehhez a legjobb módszer a párbeszéd. A konfliktusokat nem elrejtteni kell, hanem az asztalra tenni. A jogszabályok színvonalát is javítja, ha a párbeszéd során alakulnak ki. Lényeges, hogy a párbeszéd az adózási és költségvetési kérdésekre is kiterjedjen. Nyitottak a vitára, a kritikára és a közös megoldásokra.

Oldalunk nevében soros elnökünk, aktuálisan az Autonómok elnöke, válaszolt az elhangzottakra. Nagy jelentőségűnek tartjuk a mai napot, mondta, mert az aláírás új lehetőséget ad. Együttes akarattal hozta létre az OÉT-et, amit az is igazol, hogy ma már a megalakuláson túl, fontos napirendi pontok is lesznek. Véleménye szerint az új hang pótolja azt, amit az elmúlt négy évben hiányoltunk. Fontosnak tartotta kiemelni, hogy az OÉT fölött nincs másik fórum, és megjegyezte, hogy a régi-új terem sokkal kellemesebb, mint a Spenót-ház 547-es terme (az OMT állandó helyszíne) volt. Kiemelte, hogy az ET első 8-10 éve mintaszerű volt, és most vissza kell szerezni azt a régi pozíciót. Kijelentette, hogy az OÉT nem nélkülözheti a hat országos szakszervezeti szövetség jelenlétét. S nevünkben megígérte: mi azon leszünk, hogy az OÉT-en ne csak konzultáció történjen, hanem érdemi munka legyen.

A munkáltatók oldalelnöke (az MGYOSZ elnöke) nagy jelentőségűnek nevezte az újraindítást, megjegyezve, hogy az érdekegyeztetésnek eddig két nagy korszaka volt. 1989–98 között az első, és 1998–2002 között a második. Most kezdődik a harmadik. Az elsőre jellemző volt, hogy sikerült bizonyos makrogazdasági kérdéseket megvitatni, másodikban általában nem érdemi

anyagok kerültek a tanács elé. Most nem rendezzük vissza az elsőt, hanem új útra lépünk. A csatlakozás is új feladatot jelent. A Nemzeti Fejlesztési Terv nem csupán kormányzati feladat, ebben az OÉT-nek is részt kell vennie. Fontos, hogy nagyon komolyan vegyük a munkabizottságok munkáját. Végül az OÉT-ről még megjegyezte, hogy az ma a magyar gazdaság legrangosabb érdekegyeztető fóruma.

Most, hogy megalakultunk, hozzá is foghatunk az érdemi munkához, amely, híven a „történelmi” hagyományokhoz, napirend előtti felszólalással kezdődött. Oldalunk elnöke kért szót egy olyan kérdésben, amely elmondása szerint a társadalom értékítélete miatt fontos, hogy ide kerüljön. Elutasítjuk azt a gyakorlatot, hogy az állami cégeknél olyan mértékű végkielégítések legyenek, amelyek nem tükrözik a végzett munkát. Nem fogadható el, hogy ezek nem megtámadhatók. Szerintünk ez a gyakorlat irritálja az adófizetőket, a munkavállalókat. Javasoljuk, hogy a kormány gyakorolja azt a jogát, amelyek ezen aránytalan pénzek kifizetését mérsékl.

A munkaügyi miniszter válaszában elmondta, hogy a kormány még nem kapott tájékoztatást az előző kormány által kialakított végkielégítési gyakorlatról, amely sem a közvélemény igazságérzetével, sem a kormány szándékával nincs összhangban. Ezt a helyzetet felülvizsgálják, és új gyakorlatot fognak kialakítani, mondta. Megemlítve azt is, hogy 1994–2001 között volt egy olyan gyakorlat, amely e kifizetéseket korlátozta, de ezt az előző kormány törölte.

A munkáltatók elnöke oldala nevében támogatta a mi előterjesztésünket, egyetértve a korlátozás bevezetésével.

Fordulatra számítunk

Ezek után már rá is térhettünk a tárgyalás második, a megalakult OÉT első napirendi pontjának megbeszélésére. A téma előterjesztője László Csaba pénzügyminiszter volt. Először az elmúlt időszak gazdaságpolitikáját értékelte meglehetősen hosszasan és részletesen, nem kihagyva belőle semmit, ami szerinte rossz volt. Állításait részletesen és tételesen indokolta is. Majd arról beszélt, hogy augusztus 15-ig át kell adni az Uniónak az előcsatlakozási programot. A költségvetési hiány mértékét fokozatosan csökkenteni kell, hogy 2004-re 2-2,5 százalékra csökkenjen. Fontosnak tartotta a megtakarítások ösztönzését, és azt, hogy a nyugdíjrendszer térjen vissza az 1996-ban meghatározott pályára.

Ezek után oldalunk szóvivője beszélt arról, hogy fordulatra, méghozzá szociális fordulatra számítunk. Elvárjuk a kormánytól, hogy alapvetően társadalompolitikától vezérelt gazdaságpolitikát folytasson. 1996 óta a munkavállalók reálpozíciói nem javultak érdemben,

folytatta, majd megemlítette, hogy arányosabb elosztásra kell törekedni. Az elmúlt 12 évben elsősorban a vállalkozások nyertek. Magyarországon a teljesítmények és a bérek között nincs összhang, mert a bérek messze elmaradnak a tényleges teljesítményektől. A teljesítmények 160%-al növekedtek, a bérek ma sem érik el a rendszerváltás utolsó évének a szintjét, folytatta, és hosszasan ecsetelte tovább a bérhelyzetet. Majd rátért arra, hogy oldalunk az első száz nap intézkedéseit rendkívül pozitív lépésnek tartja, de még maradt tennivaló, figyelmeztetett. Bevezetésül megemlítette, hogy érdekeltek vagyunk egy tartós, erős gazdasági növekedésben és alacsony inflációban. Erőteljes bértárgyalásokra készülünk, és egyértelműen a reálbér növekedésében vagyunk érdekeltek.

A munkáltatók szóvivője reagált e hozzászólásra. Általában bérnövekedésről nehéz beszélni, mondta. Ezt ágazati szinten kellene lefolytatni (53 ágazati szövetség van), mivel a lehetőségek ágazatonként mások és mások. Megerősítette, hogy csak teljesítményarányos bérkiáramlást lehet elfogadni. (Mint láthatták, ez az a pont, ahol egyetértettünk, csak szerintünk a bérek messze elmaradnak a teljesítményektől, a munkáltatók szerint meg nem, sőt...)

Túl sok alkalmazott van a közsférában?

Ezek után a pénzügyminiszterhez is szólt, a magyar gazdaság és a világgazdaság összefüggéseit ecsetelve, és kiemelve a várható nehézségeket. Megjegyezte, hogy a Nemzeti Fejlesztési terv segíthet kimászni a gödörből.

Utána a munkáltatói oldalról még több hozzászólás is elhangzott, gyakorlatilag ugyanannak a témának más és más oldalról történő megvilágítása érdekében. Számunkra a legérdekesebb a VOSZ elnökének a hozzászólása volt, aki teljes meggyőződéssel állította, hogy minden bajnak okozója az, hogy túl sok alkalmazott van a közsférában, s létszámot kellene csökkenteni. Mondanom sem kell, ezt a képtelenséget nem fogadta osztatlan siker. Ugyanis minden reálisan gondolkodó ember tudja, hogy jól működő közsféra nélkül (amelyhez a jól megfizetett közalkalmazottak, köztisztviselők stb. megfelelő létszáma is hozzátartozik) a gazdaság sem tud megfelelő szinten működni.

A pénzügyminiszter a hozzászólásokra reagálva megjegyezte, hogy sok érdek és érdeklődés van, ami indokolja a konzultációt. Egyetértés van az oldalak között abban, hogy a magyar gazdaság hosszú távon fenntartható, és az teremti meg a forrásokat. Ezek után hosszasan válaszolt az oldalak által felvetett kérdésekre. Végül azzal fejezte be hozzászólását, hogy a részletes vitákat a költségvetés tárgyalása során kell lefolytatni. Utána a miniszterelnök is

mételten szót kért. Megnyugtatónak nevezte, hogy a fordulat szándékát nem vitatta senki. Szerinte négy kérdést kell áttekintenünk:

1. Milyen irányba kell a gazdaságpolitikának menni, hogy a termelékenységet indukálja?

2. A bérnövekedés hatással van a gazdaságra. Méghozzá pozitív hatással, ugyanis fokozza a munkaerő teljesítőképességét, tevékenységét.

3. Nemcsak az egyes országok teljesítménye között van verseny, hanem az adórendszerek között is. Ezért folytatni kell az adórendszer korszerűsítését.

4. Nem feltétlen az a megoldás, hogy a külföldi munkavállalók magyarországi munkavállalását segítsük, hanem az, hogy a szakmunkásképzést fokozatosan fejlesszük.

A miniszterelnök hozzászólása után az ülés levezető elnöke lezárta a második napirendi pont tárgyalását, és hozzákezdünk a harmadikhoz.

A kormányzati oldal nevében Kovács László külügyminiszter kezdett beszélni a csatlakozás időszéri feladatairól. A beilleszkedés költségvetési és intézményi feltételeit kell most megoldani, mondta bevezetőjében, majd kijelentette, hogy a kormány elkötelezett a csatlakozásban. Ez év (2002) végéig lefolytatják a tárgyalásokat, és aláírják a megállapodásokat. Ezt követi egy népszavazás, majd – reményei szerint – aláírják a megállapodást. Ennek feltétele, hogy Európa minden országa fogadja el a megállapodást. Ne kerüljön napirendre új téma. Cél, hogy a pénzügyi pozícióink jobbak legyenek, ne legyünk nettó befizetők. Az átmeneti időszak ne haladja meg a 2006. december 31-ét. Már 24 és fél fejezet le van zárva a harmincból, és hamarosan lezárható még kettő.

Oldalelnökünk megköszönte a tájékoztatást, és arról beszélt, hogy a látszat ne tévesszen meg minket, még van mit csinálni.

Hasonlóképpen szólt az oldalunk szóvivője is, aki fontosnak tartotta kiemelni, hogy mi érdekeltek vagyunk a csatlakozásban. Sőt azt is hozzátette, hogy adminisztratív kapacitásunk alkalmazása tesz minket abban, hogy itt segítsünk.

A munkáltatók szóvivője is megköszönte a tájékoztatást, majd megjegyezte, hogy most vagyunk a legnehezebb tárgyalások előtt. Az agrártárgyalások nehezek lesznek, és e téren nehéz lesz zökkenőmentesen csatlakozni.

Még elhangzott a munkáltatói oldal részéről néhány hozzászólás, majd ismét a külügyminiszterhez jutott vissza a szó. A hozzászólások is mutatják, hogy mennyire más a következő szakasz, mondta, az elhangzott kérdések már nem mennyiségi, hanem minőségi kérdések. Hiba volt, hogy az előző kormány ezeket elengedte a füle mellett.

Ezek után a levezető elnök lezárta ezt az ülést.

Sohasem késő...

Boldog új évet kívánunk a Szószóló minden olvasójának!

Dr. Halmosy Attila

Bérhelyzetünk: kijutunk a gödörből?

(Folytatás az 1. oldalról)

– Az elmúlt 3 évi igen jelentős fizetés-emelésekkel még csak most fogjuk elérni az 1989-es bérünk reálértékét.

– Nagyon jelentős a kutatóintézeti dolgozók hozzájárulása a rendszerváltáshoz. Egyrészt a kutatóintézeti létszámcsökkenés elszenvetésével, másrészt az állásban maradtak átlagosan 30 havi bérukkel. Ennyivel kapnak ugyanis kevesebbet azért, hogy bérük nem követte az inflációt 1989 és 2002 között.

Tudjuk természetesen, hogy az infláció valamennyi terület munkavállalóját érintette. Álljon itt egy összehasonlító ábra, hogyan változtak a bértárlagok az 1989-es értékben kifejezve. Ha az országos bértárlagok változását nézzük, akkor azt látjuk, hogy a '89-es reálértékéhez viszonyítva +10% és -5% közötti eltérések vannak, ezen a sávon belüli volt az eltérés. Hol magasabb, hol alacsonyabb volt a bér reálértéke, az egész időszakra nézve azonban bértömegben nem volt elmaradás.

A közalkalmazottak éves bértárlagai, az 1989-est véve viszonyítási alpnak, +24 és -12 % között mozgott, az egész időszakra vonatkoztatva nem volt elmaradás.

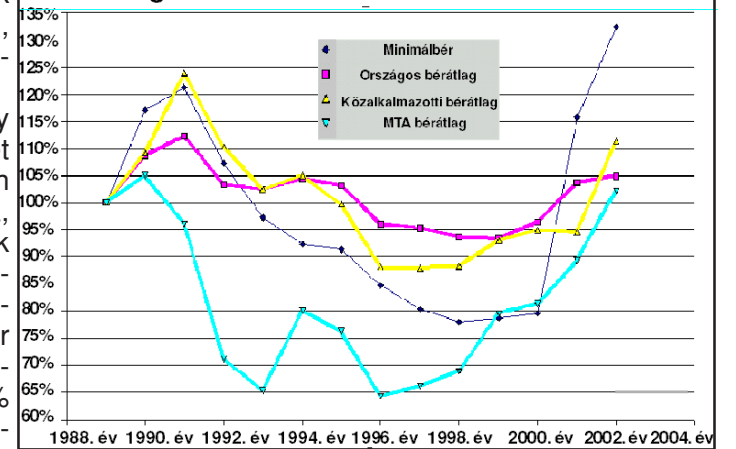
Az MTA bértárlagai az 1990-es kivételével minden évben lényegesen elmaradtak a '89-es bér reálértékétől. A legelkesztőbb évünk az 1993-as volt, amikor a kutatóintézeti bértárlag (26 545 Ft) még az országos bértárlagot (27 173 Ft) sem érte el.

Azóta a kutatóintézeti bértárlag mindenkor magasabb, mint az országos érték.

Mégsem lehetünk elégedettek azzal, hogy 2003-ban a bérvizonyokat tekintve talán elérjük az 1989-es állapotot.

Mindeközben nem szabad elfelejtenünk, hogy az elmúlt években a kutatóintézetekben jelentősen megnőtt a kutatók és nem kutatók bérkülönbsége. Úgy véljük, a bérstruktúrának tükröznie kell a végzettséget,

Bérlagok változása az 1989-es bér reálértékében

A számításokat végezte és az ábrát készítette: Tóth Attila

a tapasztalatot, a végzett munka kvalifikáltságát, tehát szükséges és üdvözlendő a bérkülönbség. Az azonban, hogy jelentős bérkülönbségek kialakulása közben értük el a 12 év előtti átlagbérünket, azt jelzi, hogy van egy jelentős réteg a kutatóintézetekben, akiknek a béréből még mindig alacsonyabb szinten tud megélni, mint a rendszerváltás előtt. Mindez arra kötelez bennünket, hogy jóérzéssel könyveljük el az őszi, minden eddiginél magasabb béremelést, és mindenütt elmondjuk: köszönjük, most juttunk oda, ahol 1989-ben voltunk. Ennél többre tartunk igényt.

R. M.

Szja-törvény, 2003.

Valamennyiünkben még az elmúlt évi adóbevallás készítésének élménye él, mégis tekintsük át az ez évi lehetőségeket. Igyekszünk azokat a pontokat kiemelni, amelyek minden bizonnyal kollégáink érdeklődésére számot tarthatnak. Továbbra is adómentes a szakszervezeti tagdíj, tehát vagy a munkáltató figyelembe vette ezt a szja-előleg levonásakor, vagy a befizetésről szóló igazolás alapján az adózó a tagdíj összegével csökkenti a bevételét.

Adótábla 2003-ban:

Az adó alapja	Az adó mértéke
0– 650 000 Ft	20%
650 001–1 350 000 Ft	
130 000 Ft és a 650 000 Ft-on felüli rész	30%-a
1 350 001 Ft-tól	
340 000 Ft és az 1350 000 Ft-on felüli rész	40%-a

Az adótábla 2004-ben:

Az adó alapja	Az adó mértéke
0– 800 000 Ft	18%
800 001–1 500 000 Ft	
144 000 Ft és a 800 000 Ft-on felüli rész	26%-a
1 500 001 Ft-tól	
326 000 Ft és az 1500 000 Ft-on felüli rész	38%-a

A számított adót csökkenti a nyugdíjárulék és a magánnyugdíjrendszer keretében fizetett tagdíj együttes összegének 25%-a.

Az önkéntes kölcsönös biztosító (nyugdíj-, egészség-) pénztárakba az év során a tag által befizetett összeg 30%-a, max. 100 000 Ft összeg jóváírható. Ez a határ 30 E Ft-tal nő, azok számára, akik 2020. jan. 1. előtt tölti

be az öregségi nyugdíjkorhatárt. A munkáltatói tagdíj hozzájárulás 50 E Ft-ig nem tekintendő bevételnek, tehát nem kell adót fizetni utána, de természetesen adókedvezményről sem lehet figyelembe venni.

Változás a családi kedvezmény igénybevételénél, hogy azon nemcsak a házastársak, hanem az élettársak is megoszthatnak.

Családi kedvezmény

2003-ban a családi kedvezmény mértéke kedvezményezett eltartottanként	(Ft/fő)
1 gyermek esetén	3 000
2 gyermek esetén	4 000
3 és minden további gyermek esetén	10 000

Az elmúlt év szeptemberében változott az ún. „alkalmazotti” kedvezmény. Ez a bér 18%-a, maximum 9000 Ft havonta, tehát évente 108 000 Ft. Jogosultsági határ: évi 1350 000 Ft.

Az alkalmazotti kedvezmény akkor nem jár, ha az illető éves összjövedelme 2003-ban 600 000 Ft-tal meghaladja a jogosultsági határt. A munkavállaló írásban kérheti, hogy a munkáltató ne

vegye figyelembe az adóelőleg megállapításánál az alkalmazotti kedvezményt.

Ha erről nem rendelkezik, és év végén derül ki, hogy éves jövedelme elérte az 1 950 000 Ft-ot, akkor a 108 000 Ft-os adójóváírást egy összegben kell visszafizetnie az adóbevalláskor. (Ez a 13. havi fizetést is figyelembe véve 150 e Ft-os havi bruttó bért jelent.)

Az adót csökkentő tétel a **felsőoktatási tandíj** egy évre megállapított összegének 30%-a, 60 000 Ft-ig. A kedvezmény akkreditált intézményben alapképzésben részt vevőnek jár, annak, aki a tandíj befizetője (tehát pl. szülője). Nuladik évfolyamra, másoddiploma megszerzésére nem jár a kedvezmény.

Ugyancsak kedvezmény jár a felnőttképzésben részt vevőknek, ha akkreditált intézmény képzésén vesz részt, a kedvezmény mértéke a kifizetett képzési díj (tandíj + vizsgadíj) 30%-a.

Az oktatásban részt vevők (pedagógus, oktató, hallgató, felnőttképzésben részt vevő) számítástechnikai eszköz, számítógép vásárlására, bérletére, lízingelésére fordított összegből max. 60 000 Ft-ig vehetnek igénybe kedvezményt. Ez a kedvezmény a felnőtt oktatásban részt vevők kedvezményével összevonandó. (A „számítástechnikai vásárlási” kedvezmény igénybevételének feltételei még nem ismertek!)

Új elem 2003-ban, hogy a költségvetési szervnek alapoktatás, alkalmazotti kutatás vagy kísérleti fejlesztés céljára az adóévben befizetett közcélú adomány összegének 30%-a adókedvezményként igénybe vehető.

Továbbra is adómentes a munkáltatótól, érdekvédelmi szervezettől az elhunyt munkavállaló házastársa vagy egyeneságbeli rokona részére folyósított temetési segély, az önszegélyező feladatot ellátó szervezet által nyújtott szociális segély, valamint a lakás vásárlásához, építéséhez, bővítéséhez nyújtott munkáltatói támogatás, az igazolt összegek 30%-ig, maximum 500 000 Ft-ig.

2003-tól adómentes a munkáltatótól a nyugdíjba vonuláskor kapott tárgyjutalom, 15 000 Ft-ig. Továbbra is adómentes a társadalmi szervezettől évi egy alkalommal kapható tárgyjutalom 5000 Ft-ig.

Változás, hogy a Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány által kibocsátott névre szóló, névértékben vásárolt üdülési csekket a munkáltató adómentes kedvezményként adhatja tovább, 50 000 Ft-ig (minimálbér összegéig).

Az étkezési támogatás (5 év után!) emelkedett. Kizárólag a munkáltató adhat dolgozóinak természetben nyújtott étkezéshez havi 4000 Ft-os, kizárólag készlet vásárlásához havi 2000 Ft-os támogatást.

Változott az iskolakezdési támogatás felhasználásának időtartama: a munkáltató gyermekenként legfeljebb 10 000 Ft-os adómentes iskolakezdési támogatást adhat, amelyet a tanév első napját megelőző 60 napon és az azt követő 30 napon belül lehet felhasználni.

2003-tól nem kell adót fizetni a munkáltató által biztosított ingyenes vagy kedvezményes számítógép- és internet-használat szolgáltatás után.

A szja-törvény változásairól Gróf Gabriella (ÉTOSZ) által készített részletes anyag a TUDOSZ-titkároknál, és a TUDOSZ honlapján megtekinthető. A fenti összeállítás is annak kivonataként készült.